

Wat is sabbatteren?

Sabbatteren is niets meer en niets minder dan het respecteren en onderhouden van het vierde gebod aangaande de onthouding van alle werk op de zevende dag der week, de sabbat. Het is een zich verlustigen in JHWH en Zijn werken, waarvan wij deel uitmaken, met daarbij de wekelijkse inachtneming van deze dag om te rusten van alle slaafs werk, productie en uitspatting of intensieve krachtsinspanning. Op déze dag heeft JHWH zélf gerust, ons tot voorbeeld. Aldus delen wij met Hem de rust -op Zijn rustdag- door op dezelfde dag te rusten. Tevens is dat een onderscheidingsteken, zie:

Ezechiël 20:12 Daartoe ook gaf Ik hun Mijn sabbatten, om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik JHWH ben, Die hen heilige.

Ezechiël 20:20 En heiligt Mijn sabbatten, en zij zullen tot een teken zijn tussen Mij en tussen ulieden, opdat gij weet, dat Ik, JHWH, uw God ben.

Hiermede geven wij aan wie wij van harte willen dienen. Wij dienen ons bewust te zijn van de gevolgen, wanneer wij wel weten wélke Zijn rustdag is, en deze niet naar Zijn wil en voorbeeld onderhouden, zie o.a. Psalm 89:31-33; Ezechiël 20:20-25.

Wij mensen zijn geen mechanische machines die continu kunnen draaien. Wij hebben na gedane arbeid rust nodig om lichamelijk en geestelijk te herstellen. Arbeid is uitputtend, vraagt energie. Het vraagt tijd en rust om energie op te laden. Sabbatteren is geen opgelegde straf, maar is een zegen, die uitsluitend in ons voordeel werkt.

Mensen kunnen zichzelf veelal niet meer vermaken, niet meer bezig houden. Men wórdt geleefd, door opgelegde vormen.

De mens is geen machine

Sabbatteren doe je voornamelijk in stilte, in rust. Durven wij als moderne mensen van een zo luidruchtige samenleving nog wel ons terug te trekken in de stilte? Durven we ons nog wel in de stilte te wagen? Wijzelf wonen dicht bij het bos en de hei, waar het nooit erg druk is. De mensen mijden de stilte en zoeken de drukte op. Lawaai, herrie, harde muziek, motorgeluid, treinen, vliegtuigen, helikopters, álles produceert veel lawaai. Waar kan een mens zich nog in alle stilte terugtrekken? Zelfs in kloosters dringt het omgevingsgeluid van de maatschappij door.

Veel mensen hebben geen contact meer met zichzelf, met hun partner en met hun kinderen, laat staan met hun naasten en met hun Schepper. Men wórdt geleefd, voortgedreven. De media denken voor u. U mag beslist niet meer zelf denken. Wij zijn van de natuur vervreemd, zeker in de grote steden. Het lawaai leidt ons weg van onszelf.

Izaak ging uit in het veld om te bidden, in de open ruimte en stilte. JHWH woonde in het Heilige der Heiligen, in volkomen stilte.

Mozes en Elia ontmoetten JHWH in de stilte, niet in de storm, zie

1 Koningen 19:12 En na de aardbeving een vuur; JHWH was ook in het vuur niet; en na het vuur het suizen van een zachte stilte.

Veel mensen kunnen niet meer zonder lawaai. Ze sjuwen hun draagbare radio's overall met zich mee. Ze gaan recreëren langs de autosnelwegen of op drukke punten, om de drukte gade te kunnen slaan. De hele dag staan in huizen en bedrijven de radio's of dvd-spelers aan, en ook de tv, zonder dat men nog hoort wat er afgedraaid wordt. Op bruiloften en feesten

moet er ontzettend harde muziek worden gespeeld, anders kunnen mensen met elkaar praten, wat blijkbaar niet de bedoeling is. In auto's worden versterkers gebouwd zodat de muziek oorverdovend dreunt, en wanneer deze auto's langskomen zijn het net rijdende trommels. Met mooi weer komen in het weekend hele colonne's motorrijders langs, veelal met veel teveel decibels uit hun uitlaten. Waarom ontvluchten veel mensen juist de stilte? Waarom wil men niet in alle rust nadenken?

In het Reformatorisch Dagblad dd 26-02-2009 stond op p.15 van 'Kerkplein', een artikel genaamd: 'Welkom in de kerk'.

Welnu, dan vragen buitenstaanders zich af wat men in een kerk moet doen. Wat moet men daar zoeken? Kun je alleen in een kerk met de Godheid in contact komen? Komen deswege in de kerk alleen mensen die reeds menen in contact te staan met de Godheid? Zijn de leiders van een kerk bij voorbaat mediums of bemiddelaars tussen de mensen en de Godheid? Is de kerk een soort oase in deze aardse woestijn? Is Jezus de stichter van de christelijke kerken? Ging men in de Oude Testament ook wekelijks naar een soort 'kerkelijke' bijeenkomst?

Wanneer buitenstaanders de kerkgang en de kerkmensen gadeslaan, ontstaan er bij hen vragen. Zij zien dat het kerkelijk erf bezaaid is met mensen die overwegend in het zwart of donker gekleed zijn, dikwijls de vrouwen met grote hoeden op. Men vraagt zich af waarom. Buitenstaanders zien de kerkmensen week in week uit lopen, fietsen, en de laatste tientallen jaren zelfs met auto's, naar de kerk gaan. Deze kerkmensen kijken doorsnee genomen niet erg vrolijk, maar zeer ernstig, wanneer zij ópgaan naar 'Gods huis', zo men dat noemt. Merkwaardig, daar wij in de

Psalmen regelmatig lezen dat men vrolijk dient te zijn, blij en goedsmoeds. Wat zouden de oorzaken kunnen zijn dat de meeste kerkmensen niet de gestalte van de Psalmen uitstralen?

In de kerken (overwegend de orthodoxe) ziet men veel mensen als zombie's zitten, die nauwelijks luisteren of geboeid zijn door hetgeen er gesproken of gelezen wordt. Voordat ze de kerk ingaan moet er nog even flink gerookt worden, en wanneer de kerkdienst afgelopen is, wordt er buiten direct weer gerookt. Zij verbranden hun afgoden letterlijk en figuurlijk tussen hun lippen. Men ziet deze mensen in grote getale met droefgeestige gezichten naar hun kerk lopen of rijden. Het O.T. toont dat gelovigen vrolijk dienen te zijn, zie:

Leviticus 23:40 En op den eersten dag zult gij u nemen takken van schoon geboomte, palmtakken, en meien van dichte bomen, met beekwilgen; en gij zult voor het aangezicht van JHWH, uws Gods, zeven dagen vrolijk zijn.

Deuteronomium 12:7 En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht van JHWH, uws Gods, eten en vrolijk zijn, gijlieden en uw huizen, over alles, waaraan gij uw hand geslagen hebt, waarin u JHWH, uw God, gezegend heeft.

Deuteronomium 12:12 En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht van JHWH, uws Gods, gijlieden, en uw zonen, en uw dochteren, en uw dienstknechten, en uw dienstmaagden, en de Leviet, die in uw poorten is; want hij heeft geen deel noch erve met ulieden.

Deuteronomium 12:18, 14:26, 16:11, 16:14, 16:15, 26:11, 27:7.

Psalmen 32:11 Verblijdt u in JHWH, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vrolijk, alle gij oprechten van harte!

Psalmen 33:1 Gij rechtvaardigen! zingt vrolijk in JHWH; lof betaamt den oprechten.

Psalmen 33:3 Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vrolijk geschal.

Psalmen 35:9 Zo zal mijn ziel zich verheugen in JHWH; zij zal vrolijk zijn in Zijn heil.

Psalmen 35:27 Laat hen vrolijk zingen en verblijd zijn, die lust hebben tot mijn gerechtigheid; en laat hen geduriglijk zeggen: Groot gemaakt zij JHWH, Die lust heeft tot den vrede Zijns knechts!

5 Sabbatteren én Godsvertrouwen No.502

Psalmen 40:16 (40-17) Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: JHWH zij groot gemaakt!

Psalmen 51:14 Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij, God mijns heils! zo zal mijn tong Uw gerechtigheid vrolijk roemen.

Psalmen 59:16 Maar ik zal Uw sterkte zingen, en des morgens Uw goedertierenheid vrolijk roemen, omdat Gij mij een Hoog Vertrek zijt geweest, en een Toevlucht ten dage, als mij bange was.

Psalmen 63:5 Mijn ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd worden, en mijn mond zou roemen met vrolijk zingende lippen.

Psalmen 63:7 Want Gij zijt mij een hulp geweest; en in de schaduw Uwer vleugelen zal ik vrolijk zingen.

Psalmen 68:3 Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden; zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn.

Psalmen 70:4 Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!

Psalmen 81:1 Voor den opperzangmeester, op de Gittith, een psalm van Asaf. Zingt vrolijk Gode, onze Sterkte; juicht den God van Jakob.

Psalmen 95:1 Komt, laat ons JHWH vrolijk zingen; laat ons juichen den Rotssteen onzes heils.

Psalmen 98:4 Juicht voor JHWH, gij ganse aarde! roept uit van vreugde, en zingt vrolijk, en psalmzingt.

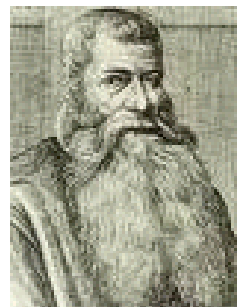
Psalmen 100:2 Dient JHWH met blijdschap, komt voor Zijn aanschijn met vrolijk gezang.

Psalmen 119:162 Ik ben vrolijk over Uw toezegging, als een, die een groten buit vindt.

Nu zijn er ook wel kerken en gemeenten waar het alleen maar vrolijkheid is, waar de levensernst en kennis der waarheid wordt gemist. Ook dat is niet goed.

Geloven doe je in de kerk, is een bekend gezegde. Buiten de kerk heerst kennelijk een andere moraal. Geloven is verworpen tot een voorwaar houden van wat voor ons onbewijsbaar is. Veel leerstellingen van de kerken zijn immers onbewijsbaar en mysterieus. Buiten de kerk heerst de harde realiteit van het leven,

6 Sabbatteren én Godsvertrouwen No.502

*Bogerman, voorzitter
Synode van Dordt 1618/19*

en in de kerk zou men een voorsmaak kunnen proeven van de hemel.

In de kerken gedraagt en kleedt men zich dan ook geheel anders dan er buiten. Mannen hebben en mogen in de meer orthodoxe kerken geen snorren en baarden dragen. Je v r a a g t j e a f w a a r o m niet? Wat is er mannelijker dan een snor en baard! Een gelovig persoon zou, volgens veel kerkelijke orthodoxen, herkenbaar zijn aan ‘gelaat, gewaad en gepraat’.

Welnu, daarin kan men zich deerlijk vergissen, zie onze brochure no.5. Aan de buitenkant zijn er soms mensen die zijn als de witgepleisterde graven, maar van binnen zijn ze er niet best aan toe.

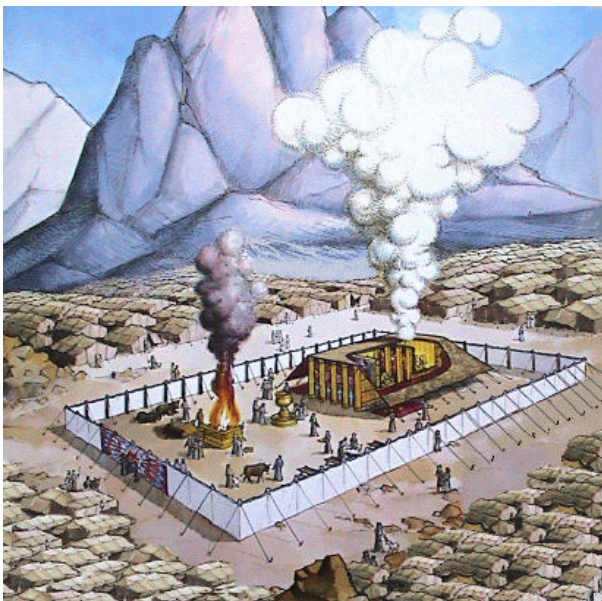
Wekelijks worden op zondagmorgen in de meeste kerken de tien geboden voorgelezen uit de Wet Gods. Iedereen hoort het, en bij het lezen van het vierde gebod is er nooit iemand die recht overeind springt en het uitroept dat de zondag -hoe men het ook keert of wendt- géén sabbat kan zijn volgens het vierde gebod! Alle kerkgangers laten heel gelaten de wet over zich heen gaan, zonder zich de inconsequentie er daadwerkelijk van in te zien.

De zondag als eerste dag is absoluut niet de Bijbelse sabbatdag, de 7e dag der week, de rust ná gedane arbeid. De zondag is een eigengemaakte rustdag die voorafgaat aan de erop volgende werkdagen. Men kan echter pas rusten ná arbeid en niet ervoor, dat is zinloos.

Godsvertrouwen

De sabbat en het sabbatteren is een onderbreking van de wekelijkse cyclus van zeven dagen. Zes dagen werken en één dag rusten. Geen 24-uurs en zevendagen-economie, waarbij alle rust is

opgeheven, waarbij de jacht naar materiële zaken de mensen verslindt. Onze verre voorouders leerden de grote les van het Godsvertrouwen in de woestijn. JHWH bracht hen in een woeste plaats waar geen eten voorhanden was. En als je op reis bent kun je niet ergens een moestuin maken

en groenten verbouwen, want je moet verder. In de woestijn ontving Israël de les om algeheel op JHWH te vertrouwen, in volkomen afhankelijkheid. Elke dag afwachten of er weer brood (manna) uit de hemel was gevallen. JHWH bepaalde Zelf het ritme, waaraan Israël kon zien welke dag de rustdag -de sabbat- was, want op dié dag viel er geen manna. Het volk leefde in overgave aan de zorg van JHWH. Dat dit voor velen een opgelegd probleem vormde is gebleken. Men morde en murmurde ogenblikkelijk als er tekorten waren aan water en aan vlees. Wij mensen zijn kortzichtig, rechthebbend en paniekerig. De woestijn vormde een testperiode hoe het stond met het Godsvertrouwen van de Israëlieten. Dat bleek heel erg slecht te zijn, minimaal. De ouderen brachten het er zeer slecht af en konden vanwege hun ongeloof het land Kanaän niet ingaan. Het is een zware les om te beamen dat JHWH voor ons zorgt (de arbeid zegent). Hoe dikwijls

lezen wij het niet dat JHWH ons niet begeeft en niet verlaat, maar onze arbeid zegent? Zie:

Deuteronomium 31:6 Weest sterk en hebt goeden moed, en vreest niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht; want het is JHWH, uw God, Die met u gaat; Hij zal u niet begeven, noch u verlaten. En 31:8, Jozua 1:5, 1Kronieken 28:20, Psalm 94:14.

Zou de alwijze en grote God niet voor ons zorgen? Zie zijn grootheid o.a. in Psalm 104 beschreven!

In de Psalmen horen wij van het grote Godsvertrouwen, van de vreugde des heils, van de blijdschap over JHWH's toezegging, van Zijn lof die betamelijk is. Zie:

Psalmen 33:1 Gij rechtvaardigen! zingt vrolijk in JHWH; lof betaamt den oprechten.

Hebben wij geen zelfverantwoordelijkheid wanneer wij op JHWH ons betrouwen stellen? Jawel, ook Jozef legde grote voorraden aan tijdens de vette jaren, toen bekend werd dat er magere jaren aan stonden te komen. Evenwel horen wij Habakuk getuigen van zijn onwankelbaar vertrouwen op JHWH, zelfs als er geen rund meer op stal zou staan, en er geen vijg meer aan de vijgenboom zou hangen, zie Habakuk 3:17.

zeven vette en zeven magere koeien

Sabbatteren is de les van rusten in vertrouwen dat JHWH voor ons zorgt. Wij dienen zes dagen te werken, maar de zevende dag in vertrouwen te rusten, om ons in de werken van JHWH te verheugen. Van zorg ontslagen te zijn, om in Hem te roemen.

Doel van rusten

De bekende remonstrant Coornhert was ooit in gesprek met Gherrit Hendricksz Stuver over de vraag of rust hier op aarde het opperste (hoogste) goed is. Dat leverde de volgende mooie spreuk op:

"O zoete rust, begeerd verlangen van alle vermoeiden. Die u kennen moeten prijzen alle wijzen die u, boven al dat men mag wensen voor mensen, hoog hebben geprezen".

Wanneer wij bij mooi weer drommen mensen op terrasjes zien zitten, genietend van de zon, een drankje en het niets-doen, zou men geneigd zijn te denken dat rust voor de mens metterdaad het hoogste goed zou zijn. De gedachte hierbij zou kunnen zijn, dat de boeren maar moeten dorsen, maar laat ons hier in alle rust genieten. Is het echter wel zo wenselijk dat de mens algeheel

Rustende boer

bevrijd is van zware arbeid, om alleen maar van rust te genieten? Werken (arbeid) is vandaag de dag voor veel arbeiders in het geheel niet zwaar meer, vanwege de uitvinding van machines die het zware werk doen. In vroeger tijden moest alles met handkracht geklaard worden. Dat leverde wel gezonde en sterke mensen op, terwijl er nu veel zittend werk is achter machines, waarbij mensen niet gezonder worden. Teveel luieren, niet meer werken, alleen maar rusten, is een zeer ongezond bestaan, is onbevredigend. Het leidt tot een ongezond verslapt lichaam en tot slaperigheid. Slapers weten van de wereld niet meer af, zijn dagdromers en weten tenslotte niet meer dat ze leven. Ledigheid is des duivels oorkussen, is een oud gezegde. Een normaal gezond mens houdt van het leven, van werken en

krachtsinspanning, ook al gaat dat alles soms met moeite en pijn gepaard. Werken verschaft als het goed is arbeidsvreugde, indien het een bevredigend werk is. Die vreugde kan er niet zijn tijdens de slaap, of wanneer men bedwelmd is door drugs. Er is niets begeerlijker dan een opgewekt en vrolijk leven. Daartoe kan werk een heel goed middel zijn. Ook goede zang en muziek kunnen daartoe bijdragen. Wel is rust het doel waarvoor men werkt, om van het werk te kunnen genieten. Met genoeg en voldoening kan men terugzien op het gepresteerde werk of product. Men werkt om te kunnen rusten, te genieten in voldaanheid. Niet dat men eerst rust om daarna te kunnen werken. Men kan niet genieten van rust als rust indien er geen arbeid is verricht. Men kan genieten van rust indien men terug kan zien op verrichtte arbeid. Het gaat er

Heksen zijn actief op de sabbat, is een oud volksgeloof, waarvan de heksensabbat in de nacht van 30 april op 1 mei is afgeleid. Dat noemt men ook wel de Walpurgisnacht

daarbij om de verbruikte krachten te herstellen, om weer des te beter aan het werk te kunnen gaan. Dat is met vakantie net zo.

Er zal ook niemand werken om altijd maar door te kunnen werken. Nee, men werkt om eenmaal te kunnen rusten. De luiaard zegt echter bij zichzelf: "Wie rust doet niets, kan ook geen fouten maken en doet ook geen kwaad, leeft met een schoon

geweten en is gelukkig. Dus is rust het hoogste goed".

Dit is echter een vorm van zelfbedrog. Wie alleen maar rust en niets doet verroest, presteert niets. Wij mensen dienen ons te

ontwikkelen, ook al gaat dat met fouten gepaard. Teveel rust en luiheid kan een sta-in-de-weg zijn, een beletsel om ons te vormen tot waarachtig mens-zijn, om het hoogste goed te verkrijgen. De scheppingsopdracht is, het beheren en bewaren van het geschapene. Om alleen te rusten wanneer men vermoeid is, en niet van tevoren rusten om de vermoeidheid aan te kunnen. Wij moeten ook eten, eten wanneer wij honger krijgen, en niet eten om maar te eten. Dat leidt tot overgewicht en ziekten.

Zondag of sabbat

De meeste christenen hebben sinds het concilie te Nicea in het jaar 325 gekozen voor de zondag als rustdag, op aandringen van keizer Constantijn. De aloude sabbat van de Wet van JHWH luidt dat de 7e dag de sabbat is en niet de 1e dag der week. Na zes dagen arbeid volgt de sabbat, de dag der rust. Dus na het voldane werk wordt er gerust. Dat is de natuurlijke scheppingsorde. De zondag is rusten op de 1e dag der week, om krachten te verzamelen om weer aan het werk te kunnen gaan. Dat is de omgekeerde natuurorde, de weg naar de neergang of dood. De mens moet en mag rusten, sabbatteren, wanneer zijn krachten op gebruikt zijn, zo goed als wij moeten eten wanneer wij hongerig worden en de

vorige maaltijd verteerd is. Rusten en eten zijn op zich geen verkeerde dingen, maar kunnen wel foutief worden aangewend. Men spant immers ook niet een paard achter, maar voor de wagen, om deze te trekken, en niet om te duwen. De natuurorde is zaaien, planten, maaien en oogsten. De natuurorde is om zes dagen te werken, waarna één dag rusten. Wie tegen de natuurorde ingaat, loopt vroeg of laat spaak. Men zal zijn foutieve weg dienen te verlaten. Men kan nimmer tegelijkertijd vooruit én

achteruit gaan. Het is één van twee. Op de sabbat rusten wil

zeggen, van alle slaafs werk afzien en goed doen. Dat houdt niet in dat men de ganse dag stil op een luie stoel dient te zitten. Men hoeft zich geen dag op te sluiten. Goeddoen is geoorloofd. Goeddoen kan alleen als men het kwade nalaat. Beiden tegelijk kan ook niet. Het gaat om goeddoen aan zichzelf en de naaste. Goeddoen voor zichzelf om tot innerlijke rust te komen.

Kerkmensen komen zondags niet tot rust wanneer zij twee of zelfs driemaal naar een kerkdienst gaan, om daar een preek aan te horen. Ook hun kinderen niet, die op de zondag ook nog eens naar de zondagsschool moeten, en aldus de gehele rustdag bezig worden gehouden. Men is de hele dag in de weer, zonder stille tijd en gelegenheid om te sabbatteren, om zelf te denken en te lezen, te genieten van de rust en wonderen der schepping. Voor veel mensen is de zondag dan ook de vervelendste dag der week, aldus wijlen ds. J.P. Paauwe, die ook het volgende zei: *"Thuisblijven met de Bijbel en een goed geschrift en met de kinderen rondom de tafel, stelt te hoge eisen aan de mensen in het algemeen. En hierom willen ze naar de kerk. Maar het gaat hun in de kerk niet om God en het gaat ze ook niet om hun behoud. Het is alleen maar omdat ze dit liever doen. De kerk is een stuk van hun wereld geworden. Van hún wereld!"*

In het O.T. tijdens de woestijnreis, en voor de deportaties naar Assyrië en Babel waren er geen wekelijkse diensten, geen synagogen. De Tempeldienst was er, waarbij al wat mannelijk was driemaal des jaars moest opgaan naar Jeruzalem. De rest van de tijd was men op de sabbatdagen gewoon thuis, zónder diensten of

massale bijeenkomsten. Er waren geen kerken en verplichte bijeenkomsten. Op de sabbat sabbatteerde men thuis.

Dan geldt wat in de Psalmen (berijmt) staat: Laat ons de rustdag wijden, met psalmen tot Gods eer, etc.

Het gehele gezin heeft er profijt van, wanneer ouders de sabbatdag meer tijd hebben voor elkaar en voor hun gezin. Het stimuleert de saamhorigheid. Ouders hebben in veel gevallen weinig of geen goed contact met hun kinderen over geestelijke zaken. Veelal leven zij langs elkaar heen en nemen geen tijd, of hebben geen lust om hun kinderen daarin onderwijs te geven.

De synagogen zijn pas in en na de Babylonische ballingschap opgericht, zonder dat daartoe een Goddelijk bevel was gegeven. Het wil echter niet zeggen dat wij op de sabbat niet met een groep bekenden of familieleden bij elkaar mogen komen om over JHWH en geestelijke zaken te praten (een religieus treffen). Wanneer daaraan behoefte is, is daartegen geen enkel bezwaar. Het kan zelfs een extra zegen toevoegen aan de sabbat, dat men met recht de sabbat - eert, sabbatteert. Wanneer wij het schitterende boek van dr. James Neil "Palestina en de Bijbel" lezen, leren wij de leefwijze van onze verre voorvaders beter kennen. Op de sabbat werden o.a. in de tent van de familieoudste voor jongeren en ouderen de grote daden van JHWH verteld. Wanneer er een grote uitredding of overwinning was behaald waren de jonge mensen laaiend enthousiast en hieven een vreugdezang aan. Hiervan is het volgende psalmvers afkomstig:

Psalmen 118:15 In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils; de rechterhand van JHWH doet krachtige daden.

Hierna volgen de wijze adviezen uit Spreuken 7:

1 *Mijn zoon, bewaar mijn redenen, en leg mijn **geboden** bij u weg.*

2 *Bewaar mijn geboden, en leef, en mijn wet als den appel uwer ogen.*

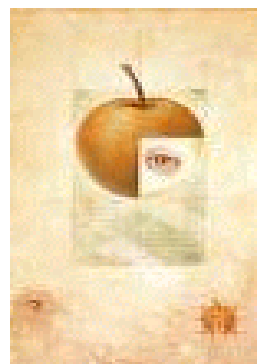
3 *Bind ze aan uw vingers, schrijf ze op de tafels uws harten.*

4 *Zeg tot de wijsheid: Gij zijt mijn zuster; en heet het verstand uw **bloedvriend**;*

5 *Opdat zij u bewaren voor een vreemde vrouw, voor de onbekende, die met haar redenen vleit.*

Hosea 4:6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uw kinderen vergeten

Er staan in deze adviezen een aantal aanbevelingen die men zich eigen dient te maken, om bewaard te blijven voor de valstrikken van allerlei kwaden. Het vraagt onze inzet, onze aandacht, onze daadkracht. Berg de geboden van JHWH op in uw verstand en

Oog - appel

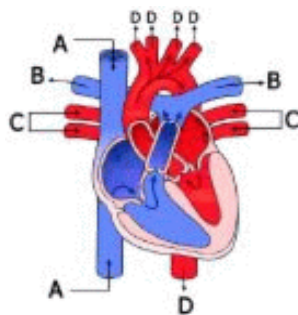
hart, als in een kluis, waar niemand bij kan, dan jijzelf alleen. Zoals wij voorzichtig zijn voor de appel van ons oog, om te kunnen zien, alzo dienen wij de wet van JHWH te beminnen, door ze te binden aan onze vingers, dat wil zeggen, door ze te doen. De wet te schrijven op de tafel van ons hart, wil zeggen dat we het vanuit ons innerlijk doen, uit liefde tot JHWH, zonder bijoogmerken. Daardoor laten wij zien dat we de wijsheid begeren als onze zuster, en het verstand beminnen als onze bloedvriend. In ons bloed

spreekt ons gehele wezen en openbaart zich ons innerlijk. Ons bloed is de expressie (uitdrukking) van ons wezen. Via ons bloed-bewustzijn komen wij tot onze levensstaat. Indien een zekere waarheid in ons post vat, tot leven komt, maakt dat ons vrij en kan deze waarheid in ons bloed-bewustzijn worden opgenomen. Dan maken wij deze waarheid tot onze bloedvriend. Wanneer de waarheid niet in ons bloed¹ is, kunnen we deze ook niet uitstralen en ons ermee omgorden. Mensen kunnen wel tijdelijk een waarheid voorstaan en belijden, maar indien deze waarheid niet in

¹ *Bloed is het symbool van onze levenskracht, ook wel de 'ziel' genoemd.*

ons bloed verzonken ligt, dus vanuit ons hart voortkomt, zullen we haar nooit vast kunnen houden. Alleen door de hart-bloed-zekerheid zullen wij staande blijven. Dat kost energie, of noem het bloedstorting. De mens die alzo in de waarheid van JHWH staat, weet dat hij zijn energie zal dienen te geven om anderen ermee aan te raken. De waarheid van het hart-bloed straalt onzichtbare krachten uit. Hieraan is de Goddelijke zegen verbonden. De meeste theologen en geestelijken studeren enkele jaren om bepaalde kerkelijke 'waarheden' aan te leren, zónder de waarheid die van Boven afdaalt in zich op te nemen en zich eigen te maken als bloedvriend. Alleen de waarheid die van Boven is, is aannemelijk, redelijk en wil toegang tot ons hart. De keus is aan ons om ze toe te laten en ons deze eigen te maken. Er kan veel in de weg staan dat vooraf opgeruimd dient te worden. Tradities, foute opvattingen, dogma's, etc..., die de toegang tot het hart blokkeren. Deze gebondenheid moet losgemaakt, om de waarheid binnen te kunnen laten. De waarheid van Boven alleen maakt ons recht van aard, rechtvaardig en vaardig in het rechtdoen. Op die wijze dragen wij de waarheid van JHWH in ons en dragen deze de wereld in, als zijnde de 'gerechtigheid Gods'. Deze waarheid klopt aan de deuren der harten van de mensen en vraagt om gehoor. Ze werkt overtuigend. Bij velen zal het echter verzet oproepen, wat dan voor deze personen gemiste kansen zijn. De bedoelingen van JHWH zijn positief, welgemeend.

Psalm 119 kan men zien als een lofzang op de Wet van JHWH, en zij die de Wet van JHWH beminnen, hebben grote vrede (vers 65). De aanbeveling in Prediker 12:13 is dan ook, om JHWH te vrezen en Zijn geboden te houden. Zie ook 1Samuel 2:30:

want die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden.

Innerlijke sabbat

Het gaat in het vierde gebod van de sabbat niet om een opgelegde eis die als een zwaar juk op ons mensen zou drukken. JHWH beoogt ons welzijn, om innerlijk tot rust te komen, voor de omgang met Hem, om met Hem te wandelen, opdat Zijn waarheid in ons hart mag ingegrift worden. Adam en Eva kenden deze omgang en wandel met JHWH in het Paradijs. Hoewel zij ánders wilden dan de voorschriften van JHWH, bleef Hij hen omringen met Zijn trouw, om hen op lieflijke wijze tot inzicht te brengen wat wérkelijk goed voor hen is. De weg die zij waren ingeslagen op advies van Nachash², bleek een weg van onvrede te zijn, een weg des doods. JHWH houdt ons de weg des levens voor, en wil dat wij die bewandelen. Dat is de innerlijke rust en vrede, geen stress. Juist de stress is oorzaak van allerlei lichamelijke ziekten en ongemakken. Om van de stress verlost te worden is volkomen zelfovergave vereist. En hoe kan men zichzelf loslaten, dan het roer uit handen te geven aan JHWH!

Stress

Het mooie lied getuigt ervan: *'k Stel mijn vertrouwen op JHWH mijn God, want in Zijn hand is heel mijn levenslot, etc.*

² Nachash is een eigennaam van een wezen dat met Eva sprak, wat ten onrechte vertaald is door 'slang'. Nachash betekent zoveel als schrandere, slim, sissen, slang. Maar iemand die mijnheer Timmermans heet hoeft nog geen timmerman te zijn. Iemand die mevrouw Snoek heet hoeft geen vis te zijn.

In de psalmen zingen we ervan: *"Laat ons verheugd van zorg ontslagen, Hem roemen die ons blijdschap geeft!"*

Vandaag de dag is het leven vol stress. De hele samenleving lijkt nagenoeg een maatschappij van roof, diefstal, oneerlijkheid, moord en bedrog, op een uitzondering na. Stress viert hoogtij, en hoe kan een mens in zo'n samenleving nog tot rust komen? In een dolgedraaide maatschappij krijgt men allemaal een klap van de wiek van de malle molen. Er is rust nodig, zoals we dat ook 's nachts nodig hebben.

Onze hersencellen (neuronen) werken tijdens onze slaap een stuk minder, zodat ze zich kunnen herstellen, restaureren. Restaureren betekent zoveel als weder oprichten. Stauros in het Grieks is een paal, dus een liggende paal omhoog plaatsen. Rust en slaap zijn methodes en middelen om het lichaam te beschermen. Zo is de sabbat er en het rusten op de sabbat ter bescherming. De sabbat is en was geen dwangbuis voor de Israëlieten, maar was en is een feestvol Godsgeschenk, het hoogtepunt van de week waar men als mens en volk naar toeleeft en naar toe leefde. De sabbat is bedoeld voor het welzijn van mens, dier en land. De sabbat gaat uitbuiting tegen, om de armen

een kans te geven zich te bevrijden uit hun armoede. Voor dat doel was er zelfs een geheel jaar uitgetrokken als sabbatsjaar. Dan mochten de armen eten wat vanzelf op de akkers van anderen groeide. Het sabbatsjaar ontnam de mogelijkheid dat mensen jaar-in jaar-uit hun goederen zouden kunnen opstapelen en zichzelf erdoor zouden verrijken, waardoor de armen steeds armer zouden worden, Exodus 23:10. Het aardse leven is geen 'tranendal', zoals JHWH dat beoogt. Dat maken de mensen er zelf van. JHWH beoogt ons welzijn, rust en vrede. Hij heeft ons juist zeer veel zegeningen beloofd op aarde, bij gehoorzaamheid.

Spreuken 3:10 Zo zullen uw schuren met overvloed vervuld worden, en uw perskuipen van most overlopen. Joël 2:24 En de dorsvloeren zullen vol koren zijn, en de perskuipen van most en olie overlopen.

Sabbatteren op de hei

In het blad 'Veluwe Totaal' april 2009 staat een artikel over de schaapherderin Christine Mouw. "Een hemelse heide is haar thuis". In het artikel staat dat de hemel haar dak is, de bomen zijn haar muren en de heide haar vloerbedekking. Christine voelt zich een gelukkig mens, want wat is er mooier dan dagelijks contact met de natuur? Twintig jaar doet ze het inmiddels, elke dag gemiddeld vier uur per dag op de hei, blij dat ik dit elke dag weer doen mag. Je bent hier dicht bij de hemel. Ik heb hier bereik met God. Ik ben nooit in de kerk. Nee, hier op de hei heb ik elke dag zondag (sabbat). Iedere dag hemelse muziek en de aanwezigheid van de Heer (JHWH). Hoor de leeuweriken jubelen. En luister naar het knappen van die droge, rauwe hei. Zie de zonnestralen die zich uitwerpen over mijn kudde en kijk eens hoe die vachten oplichten. Zie de hei verderop in lichterlaaie staan. Hier put ik inspiratie uit. Er is zoveel leven hier op de hei. Ik eenzaam? Natuurlijk niet. Ik denk dat iemand uit een

stad zich eenzamer kan voelen, dan ik op de heide. Nee, wat is er nu mooier dan elke dag zo dicht bij je Schepper te leven?

Psalm 23:1 Een psalm van David. JHWH is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.

2 Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren.

3 Hij verkwikt mijn ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om Zijns Naams wil.

4 Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.

5 Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijn tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeiende.

6 Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis van JHWH blijven in lengte van dagen.